

Hoe omgaan met onbegrepen gedrag
bij personen met dementie

Nansie Daems, zorgcoördinator WZC De Wingerd

Inhoud

- ▶ Wat verstaan onder onbegrepen gedrag?
- ▶ Mogelijke oorzaken
- ▶ Preventie en voorkomen
- ▶ Meest voorkomende vormen
- ▶ Casusbespreking

▶ 2 Woonzorgnet Dijeiland 17/11/2017

Onbegrepen gedrag: wat is het?

- ▶ Als moeilijk ervaren gedrag
 - ▶ Wederzijds onbegrip
 - ▶ Gevoel van onmacht
- ▶ Gedrag heeft altijd betekenis
 - ▶ Gedrag = buitenkant
 - ▶ Denken/voelen = binnenkant
- ▶ Gedrag begrijpen
 - ▶ Betekenis belevingswereld vinden

▶ 3 Woonzorgnet Dijleland 17/11/2017

Mogelijke oorzaken

- ▶ Lichamelijke gezondheid
- ▶ Levensgeschiedenis
- ▶ Persoonlijkheidsfactoren en copingstijl
- ▶ Neurologische schade
- ▶ Sociale en omgevingsfactoren

(Theorie volgens Kitwood)

▶ 4 Woonzorgnet Dijleland 17/11/2017

Preventie, voorkomen van probleemgedrag door onbegrip

- ▶ Basishoudingen in omgang met personen met dementie
- ▶ Belangrijke begrippen in omgang met dementie
 - ▶ Belevingsgerichte zorg
 - ▶ Observatie en betekenis
 - ▶ Autonomie
 - ▶ Eigen regie
 - ▶ Respect voor ervaringsdeskundigheid en familiebetrokkenheid
 - ▶ Realiteitsgerichte zorg

▶ 5 Woonzorgnet Dijkeland 17/11/2017

Preventie, voorkomen van probleemgedrag door onbegrip

- ▶ Belangrijke begrippen in omgang met dementie
 - ▶ Warme zorg
 - ▶ Nabijheid
 - ▶ Huiselijkheid
 - ▶ Kwaliteit boven kwantiteit
 - ▶ Vrijheid
 - ▶ Familie
 - ▶ Snoezelen

▶ 6

Meest voorkomende vormen van onbegrepen gedrag

- ▶ Aanhankelijkheid of claimend gedrag
- ▶ Boosheid/ agressie
- ▶ Doolgedrag
- ▶ Verzamelwoede
- ▶ Hallucinaties en wanen
- ▶ Nachtelijke onrust/ omkering dag- nachtritme

▶ 7 Woonzorgnet Dijkeland

Casusbespreking

- ▶ Levensverhaal bewoner
 - ▶ Robert, ° 1941
 - ▶ Vader overleden op vierjarige leeftijd tijdens oorlog
 - ▶ Samen met oudere broer op internaat
 - ▶ Zeer sterke band
 - ▶ Broer overleden tijdens ziekte
 - ▶ Professionele sportatleet
 - ▶ Leerde zijn vrouw kennen tijdens sport
 - ▶ Zeer belangrijke plaats in zijn leven
 - ▶ Gehuwd, twee dochters

▶ 8 Woonzorgnet Dijkeland 17/11/2017

Casusbespreking

- ▶ **Levensverhaal bewoner**
 - ▶ Vrije tijdsbesteding
 - ▶ Intensief sporten
 - ▶ Muziek
 - ▶ Puzzelen
 - ▶ Reizen
 - ▶ Genieten van kleine dingen
 - ▶ 2007: Diagnose fronto temporale dementie
 - ▶ 2013: opname in De Wingerd
 - ▶ Moeilijke thuissituatie

▶ 9 Woonzorgnet Dijkeland 17/11/2017

Casusbespreking

- ▶ **Medische voorgeschiedenis**
 - ▶ Fronto temporale dementie
 - ▶ Spraakstoornis
 - ▶ Gedragsproblemen
 - ▶ Prostaathypertrofie
 - ▶ Obstipatie
 - ▶ Hypercholesterolemie

▶ 10 Woonzorgnet Dijkeland 17/11/2017

Casusbespreking

- ▶ **Probleemstelling**
 - ▶ Stille persoon
 - ▶ Weerstand bij zorg
 - ▶ Moeilijke communicatie
 - ▶ Verkramping, agressieve reacties bij zorg
 - ▶ Kritische houding echtgenote
 - ▶ Gemengde reacties teamleden

▶ 11 Woonzorgnet Dijkeland 17/11/2017

Casusbespreking

- ▶ **Multidisciplinaire aanpak**
 - ▶ 1ste stap: betekenis zoeken
 - ▶ Comfortprobleem?
 - ▶ Somatische oorzaken?
 - ▶ Beïnvloedende omgevingsfactoren?
 - ▶ Benadering van hulpverlener?
 - ▶ Psychiatrische achtergrond?

▶ 12 Woonzorgnet Dijkeland 17/11/2017

Casusbespreking

- ▶ Multidisciplinaire aanpak
 - ▶ 2de stap: observatie ABC

Datum Tijdstip	Antecedent (trigger)	Beschrijving aanpak	Consequenties (respons)

▶ 13 Woonzorgnet Dijleland 17/11/2017

Casusbespreking

- ▶ Multidisciplinaire aanpak
 - ▶ 2de stap: observatie ABC

Datum Tijdstip	Antecedent (trigger)	Beschrijving aanpak	Consequenties (respons)
	<ul style="list-style-type: none"> • R. Komt niet uit bed • Moeilijk van staand naar zithouding voor toilet • Laat moeilijk zorg toe 	<ul style="list-style-type: none"> • Lichamelijke pijn omw verkramping spieren • Obstipatie • Omgeving: spreektoon, tempo van hulpverlener, herkent wc niet • Levensgeschiedenis: zelfstandige man, besliste zelf wanneer en hoe 	<ul style="list-style-type: none"> • Agressie naar hulpverlener • Blijft lang in bed • Verwachtingen van echtgenote tov team • Zelfwaardegevoel van R.

▶ 14 Woonzorgnet Dijleland 17/11/2017

Casusbespreking

- ▶ **Multidisciplinaire aanpak**
 - ▶ 3de stap: teamoverleg met begeleiding van psychologe
 - ▶ Wat is belangrijk?
 - ▶ Waarden en normen elk teamlid
 - ▶ Bespreking zorg R. vanuit waarden en normen
 - ▶ Acties
 - Fysiek
 - Levensverhaal
 - Medisch
 - Omgeving
 - Familierelatie

▶ 15 Woonzorgnet Dijleland 17/11/2017

Wanneer...

<p>Wanneer ik ga dwalen Laat me dan gaan Dwing me niet te zitten Laat me lopen en staan</p>	<p>Wanneer ik niet wil dat je me helpt Met wassen en kleden Is dat niet omdat ik vies wil zijn Maar, omdat ik je aanbod ben vergeten</p>
<p>Wanneer ik vraag om mam Zeg me niet dat ze dood is Houd me vast, reik me de hand En vraag me naar haar naam</p>	<p>Wanneer jij steeds herhaalt wat je gaat doen Me waarschuwt wat er gaat gebeuren Zonder over mijn weerstand te zeuren Krijg je straks misschien wel een zoen</p>
<p>Wanneer ik boos ben, Wil ik geen dipiperon of haldol Luister naar me, hoor mijn stem Neem de tijd, doe me eens een lol</p>	<p>Wanneer jij je inleeft in mij, Met geduld uitzoekt wat ik bedoel Wie weet kom je er dan achter Hoe ik me echt voel</p>
<p>Wanneer ik niet meer eten wil Is dit niet omdat ik geen honger heb Ik ben vergeten hoe het moet, Help me herinneren, laat zien hoe jij dat doet</p>	<p>Ik heb een ziekte zoals je weet Alzheimer schijnt het te heten Nu weet ik dat nog Morgen ben ik het alweer vergeten</p>

M.C. Eberhart

▶ 16 Woonzorgnet Dijleland 17/11/2017